

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4 สรุปผลการวิจัย

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย และศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 577 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 210 คน ครูผู้สอน 367คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 4 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถาม แบบ Rating Scale 5 ระดับ เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยง ปรากฏว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย จำนวน 20 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 80 คน

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for th Social Sciences /Personal Computer) ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แบบ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วทดสอบความแตกต่างด้วย F-test และทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ได้หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ สรุปผลได้ดังนี้

5.4.1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชายส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.05 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 87.14 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.0 และอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่มากที่สุด ร้อยละ 64.76

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอน พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 50.68 เพศหญิงร้อยละ 49.32 มีอายุ 26-35 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 52.04) มีอายุราชการ 11-15 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 34.88) รองลงมา มีอายุราชการต่ำกว่า 6 ปี (ร้อยละ 20.16) มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.74 เป็นครูประจำชั้นร้อยละ 61.31 มีจำนวนชั่วโมงที่สอนเฉลี่ย 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 42.78 ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีงานพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายร้อยละ 76.02

5.4.2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ 6 ฉบับ ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันในการรวม

โดยภาพรวมแล้ว พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ในทุกขนาดของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ระหว่าง 3.66-3.90 แต่ถ้านพิจารณาในรายละเอียดเมื่อเปรียบเทียบ พบว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติสูงกว่าในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.04$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.01$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเป็นรายด้าน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในด้านต่าง ๆ คือ การศึกษาและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ครูทราบฝ่ายบริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบายในการใช้หลักสูตร มีการจัดหาเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูให้ครูได้ใช้อย่างเพียงพอ ส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการกำกับดูแลให้ครูสอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ ให้ความช่วยเหลือแก่

ครูและร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร และมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
ในโรงเรียนเป็นประจำทุกปี รายการที่มีการปฏิบัติในระดับสูงสุด คือ การส่งครูเข้ารับการฝึก
อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอในโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.24$)
รองลงมาได้แก่ มีการกำกับดูแลให้ครูสอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.11$)

ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร พบว่า
การบริหารหลักสูตรด้านการประชุมผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มี
บรรลุจุดหมายในโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมากอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

2) ด้านการวางแผนงานวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานวิชาการ มี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น การนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาเป็น
แนวทางในการปรับปรุงงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ มี
การแบ่งงานวิชาการให้ครูรับผิดชอบ ตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม และมีการจัด
ทำปฏิทินปฏิบัติงานวิชาการไว้ตลอดปีการศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.38$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านการวางแผนงานวิชาการแล้วพบว่า ในทุก
ขนาดของโรงเรียนมีการวางแผนงานวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกรายการ

3) ด้านการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนมีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น การจัดหาบุคคลภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียนมีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ส่วนขนาดใหญ่อยู่ใน
ระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติสูงสุดได้แก่ มีการประชุมครูเพื่อขอความคิดเห็นในการจัดครู
เข้าสอนและประจำชั้น ($\bar{X} = 4.35$) ในโรงเรียนขนาดกลาง รองลงมาอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก
($\bar{X} = 4.34$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนแล้วพบว่า การติดตามความคืบหน้าได้มีครูได้มีการสอนซ่อมเสริมตามแผนการสอนเป็นประจำ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.28$) ต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 3.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ด้านสื่อการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านสื่อการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกขนาดของโรงเรียน ได้แก่ มีการกระตุ้นให้ครูและนักเรียนรู้สนใจในการใช้สื่อการสอนให้มากยิ่งขึ้น และการฝึกอบรมครูหรือส่งครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้และทักษะในการผลิต การใช้ การรักษาและการซ่อมแซมสื่อการสอน และมีการปฏิบัติสูงสุดในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา ได้แก่ การจัดซื้อ จัดหาสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.07$ และ 4.03)

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านสื่อการสอน พบว่า การจัดห้องศูนย์เกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.49$) และโรงเรียนหรือขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.49$) แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 3.16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.53$) และโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.53$) แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 3.29$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนทุกขนาด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ รายการที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ดำเนินการนิเทศภายในด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.00$) รายการที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 2.69$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน พบว่า
การจัดให้ครูมีการศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ดีเด่น ในโรง
เรียนขนาดกลาง

6) ด้านการวัดและประเมินผล

การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพบว่า
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายการ ในทุกขนาดของโรงเรียน

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและ
ประเมินผลทุกรายการ ในทุกขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4.4 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหาร งานวิชาการทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในทุกขนาด
ของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการวัดและ
ประเมินผลในทุกขนาดของโรงเรียนส่วนด้านการวางแผนงานวิชาการ อยู่ระดับมากในโรงเรียน
ขนาดเล็กมาก ขนาดเล็กและขนาดกลาง

5.4.5 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหาร งานวิชาการเป็นรายด้าน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากในทุก
ขนาดของโรงเรียนได้แก่ การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน
และแผนการสอน การได้รับเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูจากผู้บริหารโรงเรียน ส่วน
รายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ผลปรากฏว่า ทุกรายการในทุกขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ด้านการวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกขนาดของโรงเรียน มี 4 รายการคือ ร่วมกับฝ่ายบริหารกำหนดนโยบายการใช้หลักสูตร การได้รับเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูจากผู้บริหารโรงเรียน การได้รับความช่วยเหลือแนะนำแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น พบว่า การนำเอาความคิดเห็นของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.13$) และขนาดเล็กลง ($\bar{X} = 3.28$) แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกขนาดของโรงเรียน ได้แก่ เวลาในการทำการสอนเหมาะสมกับการกิจที่ได้รับมอบหมาย ได้รับการสนับสนุนและเสนอแนะจากผู้บริหารให้ศึกษา ค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ มีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมและสอนตามแผนเป็นประจำ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนสอน 1 สัปดาห์ ทุกครั้งและมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ เป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ผลปรากฏว่าการได้เข้าร่วมประชุมพิจารณา และแสดงความคิดเห็นในการจัดครูเข้าสอนและประจำชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.76$) และขนาดเล็กลง ($\bar{X} = 3.87$) แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ด้านสื่อการสอน

ด้านสื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ในโรงเรียนทุกขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกรายการ ยกเว้น การจัดซื้อจัดหาจัดทำสื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในทุกขนาดของโรงเรียนและทุกรายการ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5) ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน

ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก และขนาดใหญ่ ได้แก่ การศึกษาสภาพและปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนเพื่อดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ได้รับการนิเทศภายในด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และมีการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่า ทุกรายการในทุกขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6) ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เกือบทุกรายการในทุกขนาดของโรงเรียน ยกเว้น การได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการได้รับการส่งเสริมและเสนอแนะให้ใช้วิธีการหลากหลายในการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในทุกขนาดของโรงเรียน

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่า ในการวัดและประเมินผลได้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเคร่งครัด ในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 4.07$) แตกต่างกับกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีการสรุปและรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมที่ควรแก้ไข ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.21$) แตกต่างกับกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสำรวจและ

แก้ไขเด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดเล็กลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.02$) แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4.5 สรุปผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1) สรุปปัญหาในการบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ในทุกขนาดของโรงเรียน โดยมี $\bar{X}$ สูงสุด 3.37 และ $\bar{X}$ ต่ำสุด 3.09 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขนาดของโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ด้านที่มีปัญหาในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.53$)

2) สรุปความต้องการในการบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ความต้องการในการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ในทุกขนาดของโรงเรียน โดยมี $\bar{X}$ สูงสุด 3.90 และ $\bar{X}$ ต่ำสุด 3.85 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขนาดของโรงเรียน พบว่า ความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

5.4.6 สรุปผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1) สรุปปัญหาในการบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมี $\bar{X}$ สูงสุด 3.29 และ $\bar{X}$ ต่ำสุด 3.08 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขนาดของโรงเรียน พบว่า ทุกด้านในทุกขนาดของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลในโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุด ($\bar{X} = 3.45$) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 2.94$)

2) ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ความต้องการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากในทุกขนาดของโรงเรียน โดยมี $\bar{X}$ สูงสุด 3.93 และ $\bar{X}$ ต่ำสุด 3.54 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขนาดของโรงเรียน พบว่า ความต้องการทุกด้านในทุกขนาดของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลในโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.97$)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนแล้ว สรุปได้ว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัญหาในระดับสูงสุด ระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหาร คิดว่ามีปัญหาด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด ในขณะที่ครูผู้สอน คิดว่า มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผลในโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนแล้ว พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ผู้บริหารคิดว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนคิดว่า มีความต้องการในระดับกลาง แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านในทุกขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารมีความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสื่อการสอน ในขณะที่ ครูผู้สอนมีความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล

5.5 นิปรายผลการวิจัย

5.5.1 การบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน

จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การเรียนการสอน สื่อการสอน การปรับปรุง การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก มีความคิดเห็นว่า การบริหารงานวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนทุกขนาด มีความคิดเห็นว่า การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของกิติมา ปรีดีติลล (2523) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของการบริหารการศึกษา เพราะงานวิชาการเป็นเป้าหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในการส่งเสริมงานวิชาการในโรงเรียน ก็คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน

จากผลการวิจัยนี้ วิเคราะห์ได้ว่า การที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ได้จัดทำโครงการอบรมผู้บริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดดำเนินการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนงานที่ครูผู้สอนมีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ ปานกลาง นั้น เนื่องจากการกิจดังกล่าว เป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการเป็นส่วนมาก และครูผู้สอนจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเป็นบางส่วนเท่านั้น จึงทำให้แนวคิดในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ผลการวิจัยดังกล่าว ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ในภาพรวม มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตร

จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมแล้ว การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาด มีความเห็นว่า การปฏิบัติงานในด้านนี้ทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์เป็นรายข้อ จะพบว่า การส่งครูเข้ารับการอบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ และการจัดหาเอกสารหลักสูตรแผนการสอน ครูมือครู ให้ครูใช้อย่างเพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการอยู่ในระดับมาก ค่อนข้างไปมากที่สุดในส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการเข้าร่วมประชุมร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาและสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้บรรลุจุดหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างไปทางน้อย

จากข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ วินิจ เกตุขำ และชาญชัย ศรีไสยเพชร (2522) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) และผลการวิจัยของ วีระ พลอยศรี (2532) ที่พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจะได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จากการอบรมและการศึกษาค้นคว้า โดยผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการแนะนำ และมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ในการใช้หลักสูตรให้ครูในโรงเรียนทราบ และภารกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนก็คือ การจัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอ ส่วนภารกิจหลักประการหนึ่งของครูผู้สอน ก็คือ การจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน ดำเนินการสอนนักเรียนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ซึ่งได้กล่าวถึงการวางแผนพัฒนาหลักสูตร เกี่ยวกับการจัดทำบันทึกการสอนไว้ว่า เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ ส่วนการประชุมร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาและสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้บรรลุจุดหมาย นั้น ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ครูผู้สอนเข้าร่วมประชุมร่วมกับผู้ปกครองด้วย ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง อาจจะให้ข้อมูลและแนวคิดที่ถูกต้องแก่ชุมชนเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จได้

2) การวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการปฏิบัติงานด้านการวางแผนงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปรากฏว่า มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน หรือไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า การแบ่งงานวิชาการให้ครูรับผิดชอบ ตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่อนข้างไปทางมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นครูผู้สอนเกี่ยวกับวางแผนงานวิชาการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ในโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การนำเอาความคิดเห็นของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก มีความคิดเห็นแตกต่างกันในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวความคิดของปรีชา คัมภีร์ภรณ์ (2526) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมเกี่ยวกับการวางแผนงานทางวิชาการของโรงเรียน เช่นผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน เพื่อจะได้ได้แผนที่มีความคิดกว้างขวาง และขุนทด กะจะวงษ์ (2532) ได้กล่าวว่า เทคนิคการบริหารต้องมีการทำแผนปฏิบัติงานที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน จากแนวความคิดนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะ และกระจายงานวิชาการให้ครูผู้สอนร่วมรับผิดชอบ สาเหตุเพราะว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการโดยตรง โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ครูผู้สอนทุกคนจะต้องปฏิบัติ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีบุคลากรเป็นจำนวนมาก ครูผู้สอนบางส่วนจะวางแผนปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ และจะมีบางส่วนที่เข้ามารับผิดชอบด้านวิชาการ เช่น ครูวิชาการโรงเรียน หรือหัวหน้าสายชั้น เป็นต้น

ส่วนความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กมากและขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานวิชาการนั้น อาจจะมีข้อจำกัดที่ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมากและขนาดเล็ก มักจะอยู่ในชุมชนที่ไม่ใหญ่มาก มีประชากรจำนวนน้อย งานวิชาการโรงเรียนไม่หลากหลาย ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในชุมชนขนาดใหญ่ มีอาชีพหลากหลาย มีความคิดที่จะให้ทางโรงเรียน พัฒนาด้านอาชีพค่อนข้างสูง จึงทำให้กิจกรรมนี้มีความแตกต่างกัน

3) ด้านการเรียนการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นแสดงว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารงานด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประชุมครูเพื่อขอความคิดเห็นในการจัดครูเข้าสอนและประจำชั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างไปทางมากที่สุด และการจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ให้ครูได้มีการสอนซ่อมเสริมเป็นประจำ แตกต่างกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาพรวมความคิดเห็นของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็กมาก และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เวลาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบสภาพระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า การเข้าร่วมประชุมพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในการจัดครูเข้าสอนและประจำชั้น ความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมาก และขนาดเล็ก แตกต่างกับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของกรมสามัญศึกษา (2527) ที่ว่า การจัดครูเข้าสอนเป็นแบบประชาธิปไตย มีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก และแนวคิดของ สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526) ที่กล่าวถึงหลักการจัดครูว่า การจัดครูเข้าชั้น การพิจารณาภาระของครู หรือ ปริมาณงานของครู และคำนึงถึงเวลาที่ครูใช้ในการเตรียมการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประชุมครูเพื่อขอความคิดเห็นในการจัดครูเข้าสอนนั้น เป็นแนวทางแบบประชาธิปไตย ที่ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการ เพื่อพิจารณาถึงคุณ ภารกิจหลัก ระยะเวลาที่ดำเนินการสอน และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่คณะครูอาจจะมีปัญหาในการสอน เช่น สอนไม่ตรงกับวิชาที่ตนศึกษามาหรือระยะเวลาไม่เหมาะสม เป็นต้น การประชุมครูซึ่งเป็นแนวทางแก้ปัญหาก็เกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าสอนให้หมดไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน ทั้งความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน คิดว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองคาย อาจจะมีครูครบชั้นและสอนตรงตามวิชาเอกที่ได้ศึกษามา หรือมีการฝึกอบรมครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่เป็นประจำจึงทำให้โรงเรียนไม่ขาดแคลนครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

ส่วนความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กับขนาดเล็กมาก เกี่ยวกับการติดตาม ควบคุม กำกับ ให้ครูมีการสอนซ่อมเสริมเป็นประจำนั้น โรงเรียนขนาดเล็กมากเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนครูน้อย จึงมีการกำกับ ดูแลอย่างทั่วถึง แตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่ จะควบคุม กำกับ เช่นเดียวกับขนาดเล็กมาก แต่มีจำนวนครูมากกว่า ทำให้การกำกับ ดูแลไม่ทั่วถึง

4) ด้านสื่อการสอน

ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า การกระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจในการใช้สื่อการสอนให้มากยิ่งขึ้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากค่อนข้างมากที่สุด เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านสื่อการสอน พบว่า การจัดห้องศูนย์เกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการสอน และการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการสอนของโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาพรวมของความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ในโรงเรียนทุกขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การจัดซื้อ จัดหา จัดทำสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น พบว่า ทุกรายการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ แนวคิดของชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525) ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการจัดหา จัดซื้อสื่อการสอน เพื่อให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด และ Erickson (1968) ได้ให้แนวคิดที่ว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย และแนวทางในการจัดหา การใช้ การบำรุงรักษาสื่อ ตลอดจนมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ และจะต้องพยายามช่วยเหลือครู ให้สามารถนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น และผลการวิจัยของ ยุทธิ กะจะวงษ์ (2532) ซึ่งพบว่า ในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อและจัดหาวัสดุมาให้ครูจัดหาสื่อ

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการด้านสื่อการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้น อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณด้านสื่อการสอนมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 ซึ่งเริ่มจากการจัดสรรค่าวัสดุรายหัวตามจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน จากคนละ 50 บาท จนกระทั่งปัจจุบันได้รับการจัดสรรหัวละ 10 บาท เพื่อให้ทางโรงเรียนจัดซื้อวัสดุฝึกสอนและสอดคล้องตามความต้องการของโรงเรียนเอง และการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ สำเร็จรูปตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ตามขนาดของโรงเรียนจึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ จะต้องวางแผนในการจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีครูจำนวนมาก อาจจะเสนอวัสดุสื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กอาจจะเสนอซื้อวัสดุตามความต้องการของครูประจำชั้น และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพ การประถมศึกษา (คพศ.7) โดยจัดให้มีศูนย์บริการสื่อสำหรับโรงเรียน ส่วนการที่โรงเรียนขนาดเล็กมากมีความคิดเห็นแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เกี่ยวกับการจัดห้อง ศูนย์เกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน กับการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติเกี่ยวกับวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนของโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กมาก มีข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่และบุคลากรเป็นอันมาก ซึ่งสถานที่ในโรงเรียนขนาดเล็กมากนั้น จะมีห้องที่ใช้จัดเป็นห้องพิเศษต่าง ๆ เป็นจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถจัดห้องสำหรับเก็บรักษาสื่อได้ เว้นแต่จะจัดได้ตามมุมของห้องเรียนเท่านั้น

5) ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีการบริหารงานวิชาการด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ในทุกขนาดของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่ปฏิบัติในระดับสูงสุด ได้แก่

การดำเนินการนิเทศภายในด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน พบว่า การจัดทำคู่มือได้มีการศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ดีเด่น ในโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับในโรงเรียนขนาดเล็กมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ในโรงเรียนทุกขนาด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมาก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การได้รับการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น พบว่า ทุกขนาดและทุกรายการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของประทีป แสงเปี่ยมสุข (2532) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสูง มีการนิเทศ ติดตามผล การปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับการติดตาม สอนถามปัญหา/อุปสรรค และให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้กำลังใจในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม และผลการวิจัยของ วีระ พลอยครบุรี (2532) พบว่า วิธีที่ใช้ในการนิเทศคือ การศึกษาสภาพและปัญหาทางวิชาการของโรงเรียน เป็นข้อมูลในการนิเทศภายใน โดยใช้วิธีการปรึกษาหารือกับครูเป็นรายบุคคล หรือเป็นคณะ การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การประเมินผลงานทางวิชาการ และการรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลภายนอก

6) ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัย พบว่า โดยารวม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า การรายงานผลการเรียน และพฤติกรรมที่ควรแก้ไขของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากค่อนข้างมากที่สุด เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็น พบว่า ในทุกขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ มณี รักเกษม (2528) และผลการวิจัยของ วีระ พลอยครบุรี (2532) ที่พบว่า หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา

ของนักเรียนประการหนึ่งก็คือ จะต้องจัดเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบถึงผู้ปกครอง และควบคุมกำกับดูแลให้ครูผู้สอนได้รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ และจะต้องชี้แจงระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมิน การจัดหาเอกสารหรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ให้ครูได้ใช้ศึกษา

จากแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การวัดและประเมินผลนั้น เป็น ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อที่จะทำให้ทราบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนได้ศึกษานั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียนควร จะควบคุมกำกับให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลครบทุกขั้นตอน จนกระทั่งการ รายงานผลการสอบให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในปกครอง เพื่อจะได้ ร่วมกันแก้ไขปัญหาทางการเรียนของนักเรียน

5.5.2 ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการ บริหารงานวิชาการ

1) ปัญหาของผู้บริหารและของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ

โดยภาพรวมแล้ว พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนคิดว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางระดับมาก แต่ถ้า พิจารณารายด้านแล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับ สูงสุด โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียน ขนาดใหญ่ ในขณะที่ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดและ ประเมินผลในโรงเรียนขนาดใหญ่

จากข้อค้นพบที่ว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านสื่อการสอนมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กอาจจะมีปัญหาในด้านจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถที่จะผลิตสื่อได้ครบตามความต้องการของครู นอกจากนี้จะมีปัญหา ด้านจำนวนห้องในอาคารมีไม่เพียงพอ ทำให้การจัดห้องศูนย์สื่อไม่ดีพอ และถ้าพิจารณาในราย ละเอียดย่อย ๆ จะพบว่า รายการจัดซื้อ จัดหาสื่อที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง น่าจะเป็นเพราะว่า การจัดซื้อสื่อมีความยุ่งยากเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ และการจัดซื้อสื่อจำนวนไม่มากและผู้ผลิตอยู่คนละ

แห่งทำให้ไม่คุ้มกับการขายให้กับโรงเรียน ถ้ามองในด้านการผลิตสื่อ จะพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีเวลาทำการสอนเต็มตลอดวัน

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า มีปัญหาในการจัดซื้อ และจัดหาเช่นเดียวกัน แต่อาจจะเป็นเพราะว่า มีความยุ่งยากในการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ นอกจากนี้ในรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อ จะพบว่า ปัญหาด้านการกระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจในสารใช้สื่อให้มากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับสูง อาจจะเป็นอย่างนี้เพราะว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารไม่สามารถควบคุม กำกับ ได้อย่างทั่วถึง และการจัดการเกี่ยวกับการใช้สื่ออาจไม่มีประสิทธิภาพพอ

สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับสูงสุด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลในโรงเรียนขนาดใหญ่ ถ้าพิจารณาจากรายการย่อยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล จะพบว่ามี 3 ด้านที่มีการปฏิบัติแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเคร่งครัด การสรุป และรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมที่ควรแก้ไขของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ และด้านการสำรวจและแก้ไขนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ทั้งนี้อาจจะเป็นอย่างนี้เพราะว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนต่อห้องอยู่ในระดับสูง ทำให้ครูมีปริมาณงานมาก ไม่สามารถที่จะรายงานหรือติดตามเด็กได้อย่างทั่วถึง ผู้บริหารโรงเรียนก็ไม่สามารถควบคุม กำกับ ดูแลให้ครูได้ปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่ค่อยได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณตลอดช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ไม่มีโครงการอบรมครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเลย

2) ความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนในทุกขนาดของโรงเรียนมีความต้องการทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า มีความต้องการด้านสื่อการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว นั้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มองเห็นความสำคัญของการใช้สื่อประกอบการสอน

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปหาระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมาก มีความต้องการด้านการวัดและประเมินผลมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเท่าที่ควร ตามเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นที่ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ไม่ได้จัดทำโครงการอบรมครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเลย จึงทำให้ครูมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับสูง

5.6 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ก. ข้อเสนอแนะ

1) ด้านการบริหารหลักสูตร

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา ให้แก่ครูผู้สอน และผู้บริหารให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดเรียนภาคต้น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการสอนของครู

1.3 โรงเรียนประถมศึกษาควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา และควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน

2) ด้านการวางแผนงานวิชาการ

2.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาสามารถดำเนินการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 โรงเรียนควรจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทุก ๆ ด้านทั้งข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรและอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนงานวิชาการ

3) ด้านการเรียนการสอน

3.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน และบุคลากรท้องถิ่น ควรจะร่วมกันหาแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรในทุก ๆ ด้าน

3.2 ผู้บริหารควรกำกับดูแลให้ครูผู้สอนจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน ตลอดจนรวบรวมแผนการสอนที่ดีไว้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้จัดทำ

4) ด้านสื่อการสอน

4.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

4.2 โรงเรียนควรจะมีการวิเคราะห์ความต้องการการใช้สื่อของครูและนักเรียน และจัดซื้อ จัดหาสื่อการสอนตามความต้องการนั้น

5) ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน

5.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรณรงค์ให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง และไม่ควรมอบหมายให้ครูผู้สอนดำเนินการนิเทศภายในแทน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของครู และนักเรียนอย่างแท้จริง

5.2 โรงเรียนควรมีสื่อและเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนอย่างหลากหลาย มีการนิเทศและติดตามผลอย่างมีระบบ และนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน

6) ด้านการวัดและประเมินผล

6.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เช่น การจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบ การจัดทำคลังข้อสอบ เป็นต้น

6.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนควรจะทำคลังข้อสอบในแต่ละระดับทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกชั้นเรียน

ท. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) เพื่อยืนยันในข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ควรจะมีการทำวิจัยอีกครั้ง โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบอื่น ๆ เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจตรวจสอบรายการ หรือการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ
- 2) ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครู
- 3) ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่องานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย